

Patarimai, kai vaikas nenori naudotis vaizdinėmis priemonėmis

Daugeliui autistiškų vaikų vaizdinė informacija gali padėti geriau suprasti, kas vyksta ir ko galima tikėtis. Tačiau kartais gali atrodyti, kad vaikas atmeta jam siūlomas vaizdines priemones.

Jeigu vaikas nebenori naudotis šiuo metu taikomomis vaizdinėmis priemonėmis, svarbu išsiaiškinti priežastis. Gali būti, kad jis jas priims, jeigu jos bus pateiktos kitu būdu.

1

Ar vaikas jau išaugo iš paveikslėlių-simbolių?

Jeigu taip, pabandykite vietoje jų varoti žodžius. Jei paveikslėliai-simboliai nebetinka, išbandykite vaikui aiškų tekstinį dienos planą.

Paveikslėliai-simboliai

Žodžiai

1	Lietuvių kalba
2	Matematika
3	Pasaulio pažinimas
4	Muzika
5	Fizinis ugdymas

Kai kuriems vaikams gali padėti nuoseklus spalvinis dalykų kodavimas. Spalva turi papildyti, o ne pakeisti dalyko pavadinimą.

2

Ar vaikui atsibodo šiuo metu naudojamos vaizdinės priemonės?

Jeigu taip, pabandykite jas padaryti vaikui patrauklesnes. Leiskite jam pačiam sukurti ar papuošti vaizdinę priemonę, pasitelkite jo pomėgius ir interesus.

 DABAR	PASKUI
Įrašykite arba įdėkite veiklą	Įrašykite arba įdėkite veiklą

Dinozauras čia yra tik kaip vienas individualaus pritaikymo pavyzdys.

3

Ar vaikas vaizdines priemones suvokia kaip reikalavimų sąrašą?

Jeigu taip, pateikite veiklų struktūrą kitu būdu – ne kaip nuoseklų dienotvarkės sąrašą, o per pačią aplinką. Pavyzdžiui, atskirose dėžutėse ar padėkluose galima paruošti kelias veiklas. Vaikas pasirenka, kurią atlikti, o baigtą veiklą padeda į vietą „Baigta“.

Veiklos nebūtinai turi būti popierinės – kai kurios gali būti praktinės.

4

Kitas variantas – dienotvarkėje nurodyti tik tai, ko negalima lanksčiai keisti

Kai dalies veiklų eiliškumą galima pasirinkti, vaikas gali pats jas sudėlioti norima tvarka. Klasės pamokos lieka fiksuotos, o pasirinkimas suteikiamas tada, kai jis iš tiesų įmanomas, pavyzdžiui, savarankiško darbo ar praktinių užduočių metu.

Fiksuota dienos dalis

1		Lietuvių kalba
2		Matematika
3		Pasaulio pažinimas
4		Muzika
5		Fizinis ugdymas

Lanksti veiklų dalis

Pavyzdžiui, savarankiško darbo metu vaikas gali pasirinkti užduočių eiliškumą.

Matematika
Pasirink, nuo kurios užduoties pradėsi

Dėlioju skaičių seką

Sprendžiu uždavinį

Sudedu ir atimu

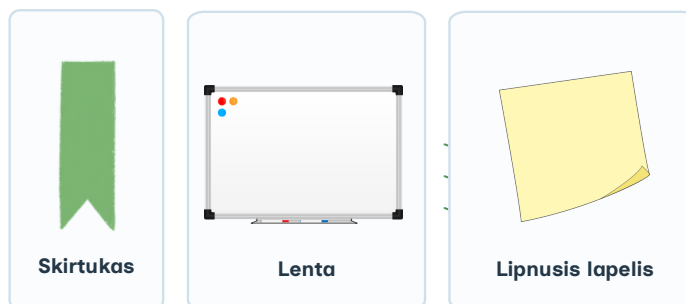

Dėlioju figūras

Svarbu: spalvas naudokite nuosekliai ir tik tada, kai jos konkrečiam vaikui iš tiesų padeda.

5

Jei vaikui nepatinka, kai dėl naudojamų vaizdinių priemonių jis išsiskiria iš kitų?

Jeigu taip, naudokite mažiau pastebimas vaizdines priemones: dienotvarkę ant knygos skirtuko, atskiros lentos ar lipniuosius lapelius. Vaizdinės priemonės gali būti naudojamos ir visoje grupėje, kad vaikas nesijaustų išskirtas.

SVARBU

Vaizdinės priemonės daugeliui autistiškų vaikų gali būti naudingos, tačiau jų poreikis ir tinkamas pateikimo būdas yra individualūs. Jeigu vaikas nenori naudotis konkrečia vaizdine priemone, vėta išsiaiškinti priežastį ir išbandyti kitą formatą arba kitą pagalbą būdą. Kartais prireikia kelių bandymų, kol randamas vaikui priimtinas sprendimas.

Apie šią adaptaciją

Adaptuotas vertimas pagal *Freemantles School* ir *Autism Outreach for Schools* medžiagą „Top tips for children who reject visuals“ (atnaujinta 2024 m. spalį), gavus leidimą.

Originalūs patarimai pagrįsti *Freemantles* darbuotojų patirtimi dirbant su autistiškais vaikais ir vaikais, turinčiais susijusių sunkumų.

Ši atmintinė skirta bendram ugdymo aplinkos pritaikymui ir nepakeičia individualaus vaiko poreikių įvertinimo ar specialistų konsultacijos.

Vertimas ir adaptacija Lietuvai: Lietuvos autizmo asociacija „Lietaus vaikai“

Adaptacijos rengimas ir redagavimas: Kristina Košel-Patil

Kalbos redagavimas: Sigita Bertulienė

Profesinė peržiūra: Lietuvos įtraukties švietime centro Autizmo spektro sutrikimų grupės vadovė Gintarė Šatė